

Sababoota Duubatti Deebi™iinsaa-Kutaa 17

Description

Yeroo ammaati fi durii wantoota Islaama irraa duubatti akka deebi™an ykn Islaama keessa taa™uun wanta isa faallessu akka hojjatan nama taasisu keessaa tokkoo qabeenya jaallachuu fi hiyyummaa sodaachudha. Gufuun guddaan yeroo ammaa Muslimoota Itiyoophiyaa muudataa jiru keessaa tokko dhaabbata jabaa ~Majliisa gaarii™ dhabuudha. Majliisni jabaa akka hin taane namoonni gufachiisan warra qabeenya jaallatuu fi hiyyummaa sodaatudha. Kanarraa kan ka™e, qabeenya ummata ni saamu, inumaa wanti kana caalu amanti (aqiida) ummataa booressuuf ahabashiin alaa fidatu. Kuni hundi qabeenya jaallachuu fi hiyyummaa sodaachudha. Mee sababa 18ffaa Islaama akka hin qabanne nama taasisu haa ilaallu.

18-Qabeenya Jaallachuu fi Hiyyummaa Sodaachuu

Qabeenyi qormaata ciccimoo nama qunnamu keessaa tokkoodha. Nama meeqatu qabeenya ganaa tokkootiin amantii ofii gurguree. Nama meeqatu iddoo hojii fi rizqii isaa irratti sodaachuun amantii isaa wareege.

Ustaaz Fatih Yakun akkana jedha: Sababa kanaan namoonni karaa da™awaa irraa kukkufan baay™eedha. Garuu namoonni kana amananii hubatan muraasa. Qur™aana keessatti:

Ø³ÙŽÙŠÙŽÙ, Ù·ÙˆÙ,, Ù· Ù,, ÙŽÙƒÙŽ Ù±Ù,, Ù;Ù Ù·Ø®ÙŽÙ,, ÙŽÙ‘Ù·Ù·
ÙˆÙ†ÙŽ Ù Ù·Ù†ÙŽ Ù±Ù,, Ù;Ø£ÙŽØ¹Ù;Ø±ÙŽØ§ØˆÙ·
ØˆÙŽØ°ÙŽÙ,, ÙŽØªÙ;Ù†ÙŽØ¢ Ø£ÙŽÙ Ù;ÙˆÙŽÙ°Ù,, Ù·Ù†ÙŽØ§
ÙˆÙŽØ£ÙŽÙ‡Ù;Ù,, Ù·ÙˆÙ†ÙŽØ§ Ù·ÙŽÙ±Ø³Ù;ØªÙŽØ°Ù;Ù·Ù·Ø±Ù;
Ù,, ÙŽÙ†ÙŽØ§Ùš ÙŠÙŽÙ, Ù·ÙˆÙ,, Ù·ÙˆÙ†ÙŽ ØˆÙ·Ø£ÙŽÙ,, Ù;Ø³Ù·
Ù†ÙŽØªÙ·Ù‡Ù·Ù Ù ÙŽÙ‘Ø§ Ù,, ÙŽÙŠÙ;Ø³ÙŽ Ù·Ù·Ùš Ù, Ù·Ù,, Ù·ÙˆˆÙ·
Ù‡Ù·Ù Ù;Ùš

œA™araaba (Jiraattota baadiyaa) irraa warri duubatti hafan ni jedhu, ~Qabeenyi fi maatiin keenya nu koo™omsan. Kanaafu, araarama nuuf kadhu.™ Wanta qalbii isaanii keessa hin jirre arraba isaanitiin jedhu.™ Suuratu Al-Fatih 48:11

Rabbiin subhaanahu wa ta™aala akkana jedha:

﴿وَمِنْهُمْ مَّنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ ءَاتَيْنَا مِنْ فَضْلِهٖ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُوْنَنَّ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ۝٧٥﴾ فَلَمَّآ ءَاتٰهُمْ مِنْ فَضْلِهٖ بَخِلُوْا بِهٖ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٧٦﴾ فَاَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِىْ قُلُوْبِهِمْ اِلَىْ يَوْمٍ يَلْقَوْنَہٗ بِمَا اَخْلَفُوْا اللّٰهَ مَا وَعَدُوْهُ وَبِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ﴿٧٧﴾﴾

Isaan keessaa nama yoo Rabbiin tola Isaa irraa nuuf kenne, sadaqa kennina, warra gaggaarii irraayis taana jechuun Rabbiif waadaa galutu jira. Yommuu Inni tola Isaa irraa isaaniif kenne, ittiin doyyoo man, kan garagalan ta'ani ofirra deebi'an. Sababa isaan wanta Rabbiif waadaa galan diiganii fi waan sobaa turaniif hanga Guyyaa Isaan wal-qunnamaniitti nifaaqa qalbii isaanii keessa gochuun isaan adabe. Suuratu At-Tawbah 9:75-77

Mu'minni qabeenyi, qacarrii fi sadarkaan akka badanii fi Aakhiraan turtu akka taate beeku qaba. Addunyaa jaallachuu fi Aakhira caalaa addunyaa filachuun isaa shakki tokko malee akka gaabbu isaa taasisa.

﴿وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَلَى النَّارِ اَذْهَبْتُمْ طَيِّبٰتِكُمْ فِىْ حَيٰتِكُمْ الدُّنْيَا وَاَسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُوْنَ فِى الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُوْنَ ۝٢٠﴾﴾

Guyyaa warroonni kafaran ibidda irratti fidaman, Waan gaarii keessan jireenya addunyaa keessan keessatti fixattanii fi itti gammaddannii jirtu. Kanaafu, dachii keessatti haqa malee waan of tuulaa turtanii fi waan fincilaa turtaniif har'a adabbii salphisaa mindeefamtu. [isaaniin jedhama]. Suuratu Al-Ahqaaf 46:20

Walaleessaan ni jedhe:

Amanti kiyya qabeenya kiyyaan eegaa hin xureessu

Amanti booda qabeenya keessa Rabbiin barakaa hin godhinii

Qabeenyi kheeyrin keessa hin jiru gatiin isa ittiin argatan amantii yoo ta'e. Yaa obboleessa koo homaa sirra hin jiran, rizqiin harka Rabbiiti.

U`U`ZU`U`U`S U`±U`„Ø³U`ZU`U`U`ZU`Ø`Ø;U`•Ø±U`•Ø²U;U`U`U`fU`U`U`U`U`U`ZU`U`ZU`Ø§ ØªU`•U`Ø¹U`ZU`U`U`U`U`U`Z

Rizqiin keessanii fi wanti waadaa galamtan samii keessa jira. Suuratu Az-Zaariyat 22

Namni qaxarame bulchaan na ari'aa sodaachuun salaata dhiisa.

Namtichi tokko haraamaan hojjata, mindaa kajeeluun haraamatti lixa. Namni kamiyyuu haalota keessaa haala kamiinu Aakhiraa caalaa addunyaa filate hoongaTMaadha (kan kasaareedha). Sababa kanaan namoonnii duubatti deebiTMan baayTMeedha. Garuu sababa faaya qabeenyaatiin duubatti deebiTMuun Qaaruun nama hunda caalaa beekkama taTMee itti fufa.

Aaqilli nama amantii gurguree addunyaa bitatee ni ajaaTMibsiifata.

Ù`ÙŽÙ,,ÙŽØ§ ØªÙŽØ´Ù;ØªÙŽØ±Ù•Ù`Ø§Ù` Ø`Ù•â•ÙŽÙ”Ø§ÙŠÙŽÙ°ØªÙ•ÙŠ Ø«ÙŽÙ ÙŽÙ†Ù—Ø§ Ù,ÙŽÙ,,Ù•ÙŠÙ,,Ù—Ø§ Ù`ÙŽØ¥Ù•ÙŠÙŽÙ`Ù°ÙŠÙŽ Ù•ÙŽÙ±ØªÙŽÙ`Ù,Ù•Ù`Ù†Ù•

âœAayata tiyya gatii xiqqoon hin gurguratinaa, Ana qofa sodaadhaa.âœ• Suuratu Al-Baqarah 2:41

Ø¥Ù•Ù†ÙŽÙ` Ù±Ù,,ÙŽÙ`Ø°Ù•ÙŠÙ†ÙŽ ÙŠÙŽØ´Ù;ØªÙŽØ±Ù•Ù`Ù†ÙŽ Ø`Ù• Ø¹ÙŽÙ‡Ù;Ø`Ù• Ù±Ù,,Ù,,ÙŽÙ`Ù‡Ù• Ù`ÙŽØ£ÙŽÙŠÙ;Ù ÙŽÙ°Ù†Ù•Ù‡Ù•Ù Ù; Ø«ÙŽÙ ÙŽÙ†Ù—Ø§ Ù,ÙŽÙ,,Ù•ÙŠÙ,,Ù•Ø§ Ø£Ù•Ù`Ù`Ù,,ÙŽÙ°Ù“Ø;Ù•ÙƒÙŽ Ù,,ÙŽØ§ Ø®ÙŽÙ,,ÙŽÙ°Ù,ÙŽ Ù,,ÙŽÙ‡Ù•Ù Ù; Ù•Ù•ÙŠ Ù±Ù,,Ù;Ø£Ù“Ø®Ù• Ø±ÙŽØ©Ù• Ù`ÙŽÙ,,ÙŽØ§ ÙŠÙ•ÙƒÙŽÙ,,Ù•Ù`Ù Ù•Ù‡Ù•Ù Ù• Ù±Ù,,Ù,,ÙŽÙ`Ù‡Ù• Ù`ÙŽÙ,,ÙŽØ§ ÙŠÙŽÙ†Ø,Ù•Ø±Ù• Ø¥Ù•Ù,,ÙŽÙŠÙ;Ù‡Ù•Ù Ù; ÙŠÙŽÙ`Ù;Ù ÙŽ Ù±Ù,,Ù;Ù,Ù•ÙŠÙŽÙ°Ù ÙŽØ©Ù• Ù`ÙŽÙ,,ÙŽØ§ ÙŠÙ•Ø²ÙŽÙƒÙ•Ù`ÙŠÙ‡Ù•Ù Ù; Ù`ÙŽÙ,,ÙŽÙ‡Ù•Ù Ù; Ø¹ÙŽØ°ÙŽØ§Ø`Ùœ Ø£ÙŽÙ,,Ù•ÙŠÙ Ùž Ù§Ù§

âœDhugumatti, isaan waadaa Rabbii fi kakuu isaanii gatii xiqqaan jijjirratan, warri suni Aakhiratti qoodni homaatu isaaniif hin jiru. Rabbiinis Guyyaa Qiyaamaa isaan hin dubbisu, gara isaaniis hin ilaalu; isaan hin qulqulleessu. Adabni laalessaanis isaaniif jiraâœ• (Suuratu Aali-Imraan 3:77) (Sobaan kakachuun qabeenya namaa nyaatu. Kuni qabeenya jaallachuu fi hiyyummaa sodaachu irraa madda. Abdullah ibn MasâTMuud akka gabaasetti, Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan: âœNamni qabeenya nama Muslimaa yookiin obboleessaa isaa harkatti galfachuuf kakuu sobaa kakatee, Rabbiin isarratti kan dallanu taTMe Isa qunnama.âœ• Rabbiin ergasii hadiisa armaan olii kan dhugoomsu Aayah [armaan oli] tana buuseâœ• Sahiih Al-Bukhaari 6659)

Ù±Ø´Ù;ØªÙŽØ±ÙŽÙ`Ù;Ø§Ù` Ø`Ù•â•ÙŽÙ”Ø§ÙŠÙŽÙ°ØªÙ• Ù±Ù,,Ù,,ÙŽÙ`Ù‡Ù• Ø«ÙŽÙ ÙŽÙ†Ù—Ø§ Ù,ÙŽÙ,,Ù•ÙŠÙ,,Ù—Ø§ Ù• ÙŽØµÙŽØ`Ù•Ù`Ø§Ù` Ø¹ÙŽÙ† Ø³ÙŽØ`Ù•ÙŠÙ,,Ù•Ù‡Ù•Ù;Ù“Ùš Ø¥Ù• Ù†ÙŽÙ`Ù‡Ù•Ù Ù; Ø³ÙŽØ¢Ø;ÙŽ Ù ÙŽØ§ ÙƒÙŽØ§Ù†Ù•Ù`Ø§Ù` ÙŠÙŽØ¹Ù;Ù ÙŽÙ,,Ù•Ù`Ù†ÙŽ Ù©

âœAayaata Rabbii gatii xiqqoon gurguratanii karaa Isaa irraa dhoowwan. Wanti isaan hojjataa turan waa fukkate.âœ• Suuratu At-Tawbah 9:9 (Kana jechuun aayaata Rabbiitiin meeshaa addunyaa yartuu (xiqqoo) taateen jijjiratan. Aayata Rabbiitti amanuu fi hordofuu irra faaydaa addunyaa xiqqoo taate filatanâœ•)

Guduunfaa

Namoota qabeenya jaallachuu fi hiyyummaa sodaachun Islaama qabachuu dhiisan ykn maqaa Islaamaatin wanta isaan irraa hin eeggamne raawwatan bakka sadiitti qoodu dandeenya:

1ffaa-Warra Islaama keessa hin seenne-Namoonni kunniin Islaama keessa yoo seenne, qabeenya ni dhabna jechuun Islaama keessa seenu irraa duubatti deebiâ€™u. Qurâ€™aanni namoonni gariin Rasuulan akkana akka jedhan ni hima:

Ù`ÙžÙ,ÙžØ§Ù,,Ù•Ù`Ù“Ø§Ù’ Ø¥Ù•Ù† Ù†ÙžÙ‘ØªÙžÙ‘Ø•Ù•Ø¹Ù•Ù±Ù,,Ù;Ù‡Ù•Ø¬ÙžÙ%Ù° Ù ÙžØ¹ÙžÙ†Ùž Ù†Ù•ØªÙžØ®ÙžØ•ÙžÙ‘Ù•Ù; Ù Ù•Ù†Ù; Ø£ÙžØ±Ù;Ø¶Ù•Ù†ÙžØ¶Ùš

â€™Ni jedhan: Yoo si waliin karaa qajeelaa hordofne, dachii keenya irraa butamna.â€™ Suuratu Al-Qasas 28:57 (Kana jechuun Kuffaarri makkaa akkana jedhan: haqaa ati nutti fidde yoo hordofne fi wantoota waaqefannu yoo dhiifne, ajjeechaan, hidhaa fi qabeenya keenya saamamuun lafa keenya irraa ariâ€™amna.)

2ffaa-Warra Islaama keessaa bahuun amanti biraa keessa seene-kuni warra yaanni fi kaayyoon isaanii guddaan qabeenya argachu taâ€™meedha. Kanaafu, bakka qabeenya jirtu waan barbaadaniif Islaama keessaa bahuun amanti qabeenya isaanitti dhangalaasu keessa seenu. Fkn, Islaama dhiisun peenxe taâ€™u. Amantiin peenxe dhugaadha jedhanii kan itti amanan osoo hin taâ€™min qabeenya argachuuf qofa keessa seenu. Warra kana ilaalchise Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

كَفَرَ بِاللّٰهِ مِنْ بَعْدِ اِيْمَانِهٖۚ اِلَّا مَنْ اُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْاِيْمَانِ وَلٰكِنْ
سَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًاۚ فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللّٰهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿١٦﴾

â€™Qalbiin isaa iimaanan tasgabboottee osoo jirtuu nama dirqisiifame malee, amanuu isaa booda namni Rabbitti kafaree fi kufriif qoma isaa balâ€™ise, Rabbiin irraa dallansuutu isaan irra jira, isaaniiif azaaba (adabbii) guddaatu jira.â€™ Suuratu AnNahl 16:106

Sababni erga amananii booda akka kafaran isaan taasise, â€™Aakhirah caalaa jireenya addunyaa waan jaallataniifiâ€™ Suuratu An-Nahl 16:107

3ffaa-Warra bullukkoo Islaamaa uffachuun Muslimoota waliin deeman-kunniin warra Islaamatti fayyadamuun faaydaa addunyaa qofa argachuuf carraaqan ykn qabeenya argachuuf ajaja Islaamaa hin hordofneedha. Warri kuni takkaa warra iimaanni isaanii dadhabaa taâ€™me takkaa immoo munaafiqota. Qabeenya jaallachuu fi hiyyummaa sodaachu irraa kan kaâ€™me amantiif haajaa hin qabu. Yaanni fi kaayyoon isaa guddaan jaalala Rabbii fi ganda Aakhirah osoo hin taâ€™min qabeenya argachuudha. Daawâ€™mas yoo godhe, namoota rakkattootaas yoo gargaare kaayyoon isaa guddaan qabeenya argachuu qofa. Yommuu qormaanni ciccimaan dhufu haalli isaa ifatti baha. Wanta barbaadu kana yoo dhabe daâ€™awaa gochuu ni dhiisa ykn inumaa Islaama hordofu dhiisa. Gama biraatiin munaafiqonni immoo qabeenya argachuuf faallaa Islaamaa fi Muslimoota hojjatu. Kaafirota irraa qabeenya baayâ€™ee

argachuuf ergamtuu isaanii ta’u. Eggumsa isaanii argatanii Muslimoota saamuuf wanti isaan hin goone hin jiru.

Gabaabumatti, namni qabeenya jaallachuu fi hiyyummaa sodaachuun amanti ofii gurgurachuu hin qabu. Yoo akkana godhe, addunyaa fi Aakhiratti miidhaa guddaaf of saaxila. Rizqiin isaa harka Rabbii akka jirtu beeku qaba.

Date Created

June 13, 2021

Author

admin